

БОШ
БЕОГРАДСКА
ОТВОРЕНА
ШКОЛА

ЕНЕРГЕТСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ ГРАЂАНА

Аутор:

Милош Кузман

Београд, септембар 2024. године

САДРЖАЈ

1. Увод.....	3
2. Дефиниција ЕЗГ.....	3
3. Обавезе Агенције за енергетику Републике Србије у вези са ЕЗГ.....	5
4. Права и обавезе ЕЗГ и њених чланова.....	5
5. Обавезе оператора дистрибутивног система.....	10
6. Обавезе снабдевача.....	12
7. Вођење евиденције о ЕЗГ.....	13
8. ЕЗГ у улози оператора система.....	15
9. Закључак.....	16
10. Литература.....	17

1. Увод

Директива 944, DIRECTIVE (EU) 2019/944 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 5 June 2019 on common rules for the internal market for electricity and amending Directive 2012/27/EU [1], (у даљем тексту: Директива) дефинише енергетске заједнице грађана - citizen energy community (у даљем тексту: ЕЗГ).

ЕЗГ дефинисане су у домаћој регулативи кроз предлог измена и допуна Закона о енергетици (у даљем тексту: Предлог ЗоЕ) [2].

Чланом 214, став 1, тачке 14 и 15 Предлога ЗоЕ предвиђено је да детаљи везани за ЕЗГ буду описани кроз подзаконски акт - Уредба о условима испоруке и снабдевања електричном енергијом:

„Влада ближе прописује услове испоруке и снабдевања крајњих купаца електричном енергијом, којима се ближе уређују:

14) услови за оснивање енергетске заједнице грађана и расподелу енергије између чланова;

15) услови за закључење и садржина уговора о оснивању енергетске заједнице грађана;“

С обзиром на то у Предлогу ЗоЕ дате су само генералне одредбе у вези са ЕЗГ.

У продужетку биће анализиране ЕЗГ у Предлогу ЗоЕ и Директиви уз предлог за измене и допуне Предлога ЗоЕ.

2. Дефиниција ЕЗГ

Чланом 2, став 1, тачка 32 Предлога ЗоЕ дефинисан је појам ЕЗГ на следећи начин:

„Енергетска заједница грађана је правно лице основано на добровољном и отвореном учешћу и која је под стварном контролом чланова заједнице, који могу бити физичка лица, јединице локалне самоуправе, или мала предузећа, чији је циљ обезбеђивање економских, еколошких или социјалних користи својим члановима или акционарима или локалним заједницама у којима послује, а не остваривање финансијске добити, и која може учествовати у производњи електричне енергије, укључујући и ону из обновљивих извора, снабдевању, потрошњи, агрегацији, пружању услуге складиштења електричне енергије, енергетске ефикасности или пуњења електричних возила или пружања других услуга својим члановима; „

Чланом 2, став 1, тачка 11 Директиве дефинисан је појам ЕЗГ на следећи начин:

„Citizen energy community means a legal entity that:

(a) is based on voluntary and open participation and is effectively controlled by members or shareholders that are natural persons, local authorities, including municipalities, or small enterprises;

(b) has for its primary purpose to provide environmental, economic or social community benefits to its members or shareholders or to the local areas where it operates rather than to generate financial profits; and

(c) may engage in generation, including from renewable sources, distribution, supply, consumption, aggregation, energy storage, energy efficiency services or charging services for electric vehicles or provide other energy services to its members or shareholders;”

Тачка 46 уводног дела Директиве дефинише:

„Citizen energy communities constitute a new type of entity due to their membership structure, governance requirements and purpose.“

Коментар: Анализом Директиве и Предлога ЗоЕ примећено је да је дефиниција ЕЗГ из Директиве директно преведена у Предлог ЗоЕ. Међутим то није довољно да би Предлог ЗоЕ био у потпуности усклађен са Директивом услед чињенице да су:

1. и физичка лица и предузетници у Републици Србији физичка лица,
2. мала предузећа дефинисана Предлогом ЗоЕ **члан 2, став 1, тачка 70** – *„Мало предузеће је предузеће које је разврстано као мало у складу са законом којим се уређује рачуноводство;“*
3. микропредузећа дефинисана Предлогом ЗоЕ **члан 2, став 1, тачка 77** – *„микропредузеће је предузеће које је разврстано као микропредузеће у складу са законом којим се уређује рачуноводство;“*

Како је тренутно дато у Предлогу ЗоЕ микропредузећа (која су мања од малих предузећа), као и предузетници, не би имали право да буду чланови ЕЗГ што није суштина Директиве, те је потребно предложити допуну дефиниције ЕЗГ у Предлогу ЗоЕ.

Поред тога, Директивом је дефинисано да ЕЗГ може да се бави дистрибуцијом електричне енергије што је у Предлогу ЗоЕ изостављено.

С обзиром на претходно наведено предлаже се допуна дефиниције ЕЗГ у Предлогу ЗоЕ.

Предлог измене/допуне:

„Енергетска заједница грађана је правно лице основано на добровољном и отвореном учешћу и која је под стварном контролом чланова заједнице, који

могу бити физичка лица, јединице локалне самоуправе, **предузетници, микропредузећа** или мала предузећа, чији је циљ обезбеђивање економских, еколошких или социјалних користи својим члановима или акционарима или локалним заједницама у којима послује, а не остваривање финансијске добити, и која може учествовати у производњи електричне енергије, укључујући и ону из обновљивих извора, **дистрибуцији**, снабдевању, потрошњи, агрегацији, пружању услуге складиштења електричне енергије, енергетске ефикасности или пуњења електричних возила или пружања других услуга својим члановима;

”

3. Обавезе Агенције за енергетику Републике Србије у вези са ЕЗГ

Чланом 57, став 1, тачка 14Б Предлога ЗоЕ дефинисано је да:

„Агенција за енергетику Републике Србије обезбеђује недискриминаторни приступ системима, као и ефективну конкуренцију и ефикасно функционисање тржишта електричне енергије и природног гаса, кроз праћење:

14Б) неоправданих препрека и ограничења у развоју производње електричне енергије за сопствене потребе и енергетских заједница грађана.“

Чланом 59, став 1, тачка 3) Директиве дефинисано је:

„The regulatory authority shall have the following duties:

z) monitoring the removal of unjustified obstacles to and restrictions on the development of consumption of selfgenerated electricity and citizen energy communities.“

Коментар: Директива је преведена у Предлогу ЗоЕ у духу домаће регулативе.

4. Права и обавезе ЕЗГ и њених чланова

Члан 210ђ, став 1 Предлога ЗоЕ дефинише:

„Учешће у енергетској заједници грађана отворено је и добровољно у складу са законом.“

Члан 16, став 1, тачка а) Директиве дефинише:

„Member States shall provide an enabling regulatory framework for citizen energy communities ensuring that:

(a) participation in a citizen energy community is open and voluntary;“

Коментар: Директива је преведена у Предлогу ЗоЕ у духу домаће регулативе.

Члан 210ђ, став 2 Предлога ЗоЕ дефинише:

„Члан енергетске заједнице грађана може бити физичко лице, јединица локалне самоуправе, микропредузеће или мало предузеће чије је место становања, пословно седиште или локација пословног простора на подручју јединице локалне самоуправе у којој је седиште енергетске заједнице грађана.“

Коментар: Директива не дефинише на којој територији могу бити распоређени чланови ЕЗГ, на којој удаљености једни од других, и слично. Предлогом ЗоЕ дефинисано је да сви чланови ЕЗГ морају бити на територији исте јединице локалне самоуправе, што је за прво увођење појма ЕЗГ у домаћу регулативу оправдано јер даје довољно широке могућности за формирање ЕЗГ.

Поред тога, за разлику од члана 2, став 1, тачка 32 Предлога ЗоЕ у члана 210ђ, став 2 уважена су микропредузећа, али су изостављени предузетници те је потребно допунити став.

Предлог измене/допуне:

*„Члан енергетске заједнице грађана може бити физичко лице, јединица локалне самоуправе, **предузетник**, микропредузеће или мало предузеће чије је место становања, пословно седиште или локација пословног простора на подручју јединице локалне самоуправе у којој је седиште енергетске заједнице грађана.“*

Члан 210ђ, став 3 Предлога ЗоЕ дефинише:

„Члан енергетске заједнице грађана може напустити енергетску заједницу.“

Члан 16, став 1, тачка б) Директиве дефинише:

„Member States shall provide an enabling regulatory framework for citizen energy communities ensuring that:

(b) members or shareholders of a citizen energy community are entitled to leave the community, in which case Article 12 applies;“

Коментар: Директива је преведена у Предлогу ЗоЕ у духу домаће регулативе, али је потребно допунити став, како би био у потпуности усклађен са Директивом.

Предлог измене/допуне:

„Члан енергетске заједнице грађана може напустити енергетску заједницу у складу са одредбама из члана 197 овог закона.“

Члан 210ђ, став 4 Предлога ЗоЕ дефинише:

„Члан енергетске заједнице грађана има права и обавезе као крајњи купац електричне енергије у складу са законом. „

Члан 16, став 1, тачка ц) Директиве дефинише:

„Member States shall provide an enabling regulatory framework for citizen energy communities ensuring that:

(c) members or shareholders of a citizen energy community do not lose their rights and obligations as household customers or active customers;”

Тачка 45 уводног дела Директиве прописује:

„The provisions of this Directive on citizen energy communities provide for rights and obligations, which are possible to deduce from other, existing rights and obligations, such as the freedom of contract, the right to switch supplier, the responsibilities of the distribution system operator, the rules on network charges, and balancing obligations.“

Коментар: Директива је преведена у Предлогу ЗоЕ у духу домаће регулативе, али је потребно допунити став, како би био у потпуности усклађен са Директивом.

Предлог измене/допуне:

*„Члан енергетске заједнице грађана ~~има~~ **задржава** права и обавезе као крајњи купац **или активни купац** електричне енергије у складу са законом. „*

Члан 210ђ, став 10, тачка 1 Предлога ЗоЕ дефинише:

„Енергетска заједница грађана има:

1) право да учествује на тржишту електричне енергије било директно или путем агрегације на недискриминаторни начин; „

Члан 16, став 3, тачка а) Директиве дефинише:

„Member States shall ensure that citizen energy communities:

(a) are able to access all electricity markets, either directly or through aggregation, in a non-discriminatory manner;

Коментар: Директива је преведена у Предлогу Зое у духу домаће регулативе.

Члан 210ђ, став 10, тачка 2 Предлога ЗоЕ дефинише:

„Енергетска заједница грађана има:

2) права и обавезе као и сви други учесници на тржишту;“

Члан 16, став 3, тачка б) Директиве дефинише:

„Member States shall ensure that citizen energy communities:

(b) are treated in a non-discriminatory and proportionate manner with regard to their activities, rights and obligations as final customers, producers, suppliers, distribution system operators or market participants engaged in aggregation; „

Тачка 46 уводног дела Директиве дефинише:

„Citizen energy communities should be allowed to operate on the market on a level playing field without distorting competition, and the rights and obligations applicable to the other electricity undertakings on the market should be applied to citizen energy communities in a non-discriminatory and proportionate manner. Those rights and obligations should apply in accordance with the roles that they undertake, such as the roles of final customers, producers, suppliers or distribution system operators.“

Коментар: Директива прецизније дефинише статус ЕЗГ, те се предлага измена члана 210ђ, став 10, тачка 2.

Предлог измене/допуне:

„Енергетска заједница грађана има права и обавезе у складу са улогама које преузима, као што су улоге крајњих купаца, произвођача, снабдевача, оператора дистрибутивног система или агрегатора на недискриминаторан и пропорционалан начин.“

Члан 210ђ, став 10, тачка 3 Предлога ЗоЕ дефинише:

„Енергетска заједница грађана има:

3) права и обавезе као активни купац у погледу потрошње електричне енергије коју сам произведе; „

Члан 16, став 3, тачка д) Директиве дефинише:

„Member States shall ensure that citizen energy communities:

(d) with regard to consumption of self-generated electricity, citizen energy communities are treated like active customers in accordance with point (e) of Article 15(2); „

Коментар: Директива је преведена у Предлогу ЗоЕ у духу домаће регулативе, али је потребно допунити став, како би био у потпуности усклађен са Директивом.

Предлог измене/допуне:

„Енергетска заједница грађана има:

3) права и обавезе као активни купац у погледу потрошње електричне енергије коју сама произведе у складу са одредбама из става 3, члана 210г;.“

Члан 210ђ, став 10, тачка 4 Предлога ЗоЕ дефинише:

„Енергетска заједница грађана има:

4) право да у оквиру енергетске заједнице грађана организују расподелу електричне енергије коју производе у објектима за производњу који су у власништву енергетске заједнице грађана уз испуњење услова из члана 214. овог закона. „

Члан 16, став 3, тачка е) Директиве дефинише:

„Member States shall ensure that citizen energy communities:

(e) are entitled to arrange within the citizen energy community the sharing of electricity that is produced by the production units owned by the community, subject to other requirements laid down in this Article and subject to the community members retaining their rights and obligations as final customers. For the purposes of point (e) of the first subparagraph, where electricity is shared, this shall be without prejudice to applicable network charges, tariffs and levies, in accordance with a transparent cost-benefit analysis of distributed energy resources developed by the competent national authority.“

Коментар: Предлог ЗоЕ прописује детаљно дефинисање услова за оснивање ЕЗГ и расподелу енергије између чланова кроз Уредбу о условима испоруке и снабдевања електричном енергијом (члан 214, став 1, тачке 14 и 15). Директива директније дефинише расподелу енергије и поново подвлачи статус чланова ЕЗГ, с тим што је то у складу са домаћом регулативом већ дефинисано кроз члан 210ђ, став 4 и 10 и члан 210е.

Члан 210ђ, став 11 Предлога ЗоЕ дефинише:

„Енергетска заједница грађана је одговорна за одступања која проузрокује у систему.“

Члан 16, став 3, тачка ц), Директиве дефинише:

„Member States shall ensure that citizen energy communities:

(c) are financially responsible for the imbalances they cause in the electricity system; to that extent they shall be balance responsible parties or shall delegate their balancing responsibility in accordance with Article 5 of Regulation (EU) 2019/943; „

Коментар: Потребно допунити став, како би био у потпуности усклађен са Директивом, а и у духу домаће регулативе.

Предлог измене/допуне:

„Енергетска заједница грађана је ~~одговорна за одступања која проузрокује у систему~~ дужна да уреди балансну одговорност у складу са чланом 171 овог закона.“

Члан 210е, став 1 Предлога ЗоЕ дефинише обавезе ЕЗГ:

„Енергетска заједница грађана:

- 1) доставља оператору дистрибутивног система план расподеле произведене електричне енергије између својих чланова уколико планира да користи за своје потребе произведену електричну енергију у електрани;
- 2) од чланова енергетске заједнице наплаћује заједничке трошкове.“

Коментар: Директива не препознаје ове обавезе, али су корисне за ЕЗГ.

Предлог измене/допуне:

Неопходно је дефинисати на које се трошкове конкретно односи члан 210е, став 1, тачка 2, како чланови ЕЗГ не би били изложени непотребним трошковима и како би могли унапред да планирају своје трошкове.

5. Обавезе оператора дистрибутивног система

Члан 210е став 2 предлога 3оЕ дефинише обавезе оператора дистрибутивног система:

„Оператор дистрибутивног система:

- 1) преузима електричну енергију коју енергетска заједница испоручи у систем;
- 2) очитава бројила и обрачунава цену приступа систему свим члановима заједница за сву преузету електричну енергију;
- 3) доставља снабдевачу чланова заједница податке о преузетој електричној енергији из система сваког члана заједнице, расподељеној електричној енергији између чланова коју је заједница произвела и испоручила у систем, као и податке о обрачунастој цени приступа систему. „

Члан 16, став 1, тачке д) и е) Директиве дефинишу:

„Member States shall provide an enabling regulatory framework for citizen energy communities ensuring that:

(d) subject to fair compensation as assessed by the regulatory authority, relevant distribution system operators cooperate with citizen energy communities to facilitate electricity transfers within citizen energy communities;

(e) citizen energy communities are subject to non-discriminatory, fair, proportionate and transparent procedures and charges, including with respect to registration and licensing, and to transparent, non-discriminatory and costreflective network charges in accordance with Article 18 of Regulation (EU) 2019/943, ensuring that they contribute in an adequate and balanced way to the overall cost sharing of the system.“

Члан 6 ставови 1 и 2 Директиве дефинишу:

„1. Member States shall ensure the implementation of a system of third-party access to the transmission and distribution systems based on published tariffs, applicable to

all customers and applied objectively and without discrimination between system users. Member States shall ensure that those tariffs, or the methodologies underlying their calculation, are approved in accordance with Article 59 prior to their entry into force and that those tariffs, and the methodologies — where only methodologies are approved — are published prior to their entry into force.

2. The transmission or distribution system operator may refuse access where it lacks the necessary capacity. Duly substantiated reasons shall be given for such refusal, in particular having regard to Article 9, and based on objective and technically and economically justified criteria. Member States or, where Member States have so provided, the regulatory authorities of those Member States, shall ensure that those criteria are consistently applied and that the system user who has been refused access can make use of a dispute settlement procedure. The regulatory authorities shall also ensure, where appropriate and when refusal of access takes place, that the transmission system operator or distribution system operator provides relevant information on measures that would be necessary to reinforce the network. Such information shall be provided in all cases when access for recharging points has been denied. The party requesting such information may be charged a reasonable fee reflecting the cost of providing such information.“

Тачка 46 уводног дела Директиве прописује:

„Citizen energy communities should not face regulatory restrictions when they apply existing or future information and communications technologies to share electricity produced using generation assets within the citizen energy community among their members or shareholders based on market principles, for example by offsetting the energy component of members or shareholders using the generation available within the community, even over the public network, provided that both metering points belong to the community. Electricity sharing enables members or shareholders to be supplied with electricity from generating installations within the community without being in direct physical proximity to the generating installation and without being behind a single metering point. Where electricity is shared, the sharing should not affect the collection of network charges, tariffs and levies related to electricity flows. The sharing should be facilitated in accordance with the obligations and correct timeframes for balancing, metering and settlement. The provisions of this Directive on citizen energy communities do not interfere with the competence of Member States to design and implement policies relating to the energy sector in relation to network charges and tariffs, or to design and implement energy policy financing systems and cost sharing, provided that those policies are non-discriminatory and lawful.“

Коментар 1: чланом 210е став 2 и чланом 210ђ став 4 Предлога 3оЕ претходно дефинисане норме из Директиве су транспоноване у Предлог 3оЕ у духу домаће регулативе. Предлаже се само измена терминологије у члану 210е, став 2.

Предлог измене/допуне:

„Оператор дистрибутивног система:

1) преузима електричну енергију коју енергетска заједница испоручи у систем;

*2) читава бројила и обрачунава **цену-накнаду** за приступа систему свим члановима заједница за сву преузету електричну енергију;*

*3) доставља снабдевачу чланова заједница податке о преузетој електричној енергији из система сваког члана заједнице, расподељеној електричној енергији између чланова коју је заједница произвела и испоручила у систем, као и податке о обрачунастој **цену-накнади** за приступа систему. „*

Коментар 2: Како би концепт ЕЗГ могао да се примени, неопходно је да сви чланови ЕЗГ имају инсталирана напредна бројила. С обзиром на то да ЕЗГ имају немерљив ефекат на развој тржишта оператор дистрибутивног система о свом трошку треба да имплементира напредне мерне системе члановима ЕЗГ (члан 138, став 1 Предлога ЗоЕ). Како би се то нагласило и како би се обезбедила права чланова ЕЗГ потребно је додати нову тачку у став 210е.

Члан 138, став 1 Предлога ЗоЕ дефинише:

„Оператор дистрибутивног система утврђује техничке захтеве за увођење разних облика напредних мерних система и анализира техничку и економску оправданост увођења напредних система мерења, ефекте на развој тржишта и користи за појединачне категорије крајњих купаца електричне енергије.“

Предлог измене/допуне:

„Оператор дистрибутивног система дужан је да свим члановима енергетске заједнице грађана имплементира напредне мерне системе о сопственом трошку у складу са чланом 138 овог закона.“

6. Обавезе снабдевача

Члан 210е, став 3 Предлога ЗоЕ дефинише обавезе снабдевача:

„Снабдевач:

1) објављује на интернет страници модел уговора о потпуном снабдевању са члановима енергетске заједнице са моделом обрачуна вишка произведене електричне енергије у електрани заједнице;

2) уређује балансну одговорност за електрану енергетске заједнице грађана само уколико произведена електрична енергије служи за задовољење потреба чланова заједнице.

Одредбе 210ђ и 210е овог закона сходно се примењују и на заједнице обновљивих извора енергије у смислу закона о коришћењу обновљивих извора енергије.“

Коментар: Директива се предметним не бави, али је наведено дефинисано Предлогом ЗоЕ корисно за развој ЕЗГ. Циљ ЕЗГ није профит, те с тога они и не би требало да имају електране које се не користе за задовољење потреба чланова ЕЗГ.

7. Вођење евиденције о ЕЗГ

Чланом 136, став 1, тачка 25А Предлога ЗоЕ дефинише:

„Оператор дистрибутивног система електричне енергије дужан је да:

25а) води евиденцију о енергетским заједницама грађана и припадајућим мерним местима чланова заједнице између којих се дели електрична енергија;

„

Члан 210ђ, ставови 5-9 Предлога ЗоЕ детаљније дефинишу предметну тему:

Став 5 *„Оператор дистрибутивног система дужан је да води јавно доступну евиденцију о енергетским заједницама грађана и обрачунским мерним местима која су укључена у енергетску заједницу грађана. „*

Став 6 *„Оператор дистрибутивног система на захтев активног купца врши упис у евиденцију из става 5. овог члана у року од 30 дана од дана подношења захтева, ако је:*

1) заједница основана као непрофитно правно лице чији чланови се налазе на подручју исте јединице локалне самоуправе;

2) чланови енергетске заједнице нису енергетски субјекти којима је енергетска делатност претежна или основна делатност;

3) заједница прописала да је учешће у њој добровољно и отворено;

4) у оснивачком акту наведено којим делатностима из члана 2. став 1. тачка 32) планира да се бави.“

Став 7 *„Оператор дистрибутивног система брише из евиденције енергетску заједницу грађана уколико престане да испуњава један или више услова или ако не испуњава обавезе у складу са законом.“*

Став 8 *„Одлука о одбијању захтева за упис у евиденцију из става 6. овог члана, као и одлука о брисању из евиденције из става 7. овог члана доноси се у форми решења против кога је допуштена жалба министарству. „*

Став 9 *„Оператор дистрибутивног система има право на накнаду у вези расподеле електричне енергије између чланова енергетске заједнице грађана, као врсту нестандартне услуге.“*

Директива кроз тачку 44 уводног дела дефинише:

„Membership of citizen energy communities should be open to all categories of entities. However, the decisionmaking powers within a citizen energy community should be limited to those members or shareholders that are not engaged in large-scale commercial activity and for which the energy sector does not constitute a primary area of economic activity. Citizen energy communities are considered to be a category of cooperation of citizens or local actors that should be subject to recognition and protection under Union law. The provisions on citizen energy communities do not preclude the existence of other citizen initiatives such as those stemming from private law agreements. It should therefore be possible for Member States to provide that citizen energy communities take any form of entity, for example that of an association, a cooperative, a partnership, a nonprofit organisation or a small or medium-sized enterprise, provided that the entity is entitled to exercise rights and be subject to obligations in its own name.“

Коментар: Директива је преведена у Предлогу ЗоЕ у духу домаће регулативе. Директива се не бави темом јавних регистара ЕЗГ, као ни просторне расподеле чланова ЕЗГ, али је корисно да постоји јавни регистар ЕЗГ како би сви грађани били упознати и могли лакше да се одлуче за придруживање ЕЗГ при чему је неопходно водити рачуна о заштити података о личности.

Предлог измене/допуне:

Члан 136, став 1, тачка 25А и члан 210ђ, став 5 – Оба става потребно је усагласити са прописима о заштити података о личности, пошто ће чланови ЕЗГ углавном бити грађани, тј. физичка лица, домаћинства,

Члан 210ђ, став 6 - изменити на следећи начин (словне грешке и додатно прецизирање):

*„Оператор дистрибутивног система на захтев **активног купца енергетске заједнице***

***грађана** врши упис у евиденцију из става 5. овог члана у року од 30 дана од дана подношења захтева, ако је:*

- 1) заједница основана као непрофитно правно лице чији чланови се налазе на подручју исте јединице локалне самоуправе;*
- 2) чланови енергетске заједнице ~~је~~ нису енергетски субјекти којима је енергетска делатност претежна или основна делатност;*
- 3) заједница прописала да је учешће у њој добровољно и отворено;*
- 4) у оснивачком акту наведено којим делатностима из члана 2. став 1. тачка 32) планира да се бави;*
- 5) испуњавају све услове за стицање статуса енергетске заједнице грађана у складу са овим законом и одредбама члана 214.“***

Члан 210ђ, став 9 – потребно је детаљније описати на које се трошкове мисли и шта они тачно обухватају како будуће ЕЗГ и чланови који би учествовали у ЕЗГ не би имали непредвиђене трошкове и накнаде и како би могли да их планирају.

8. ЕЗГ у улози оператора система

Члан 16, став 2, Директиве прописује:

„Member States may provide in the enabling regulatory framework that citizen energy communities:

- (a) are open to cross-border participation;*
- (b) are entitled to own, establish, purchase or lease distribution networks and to autonomously manage them subject to conditions set out in paragraph 4 of this Article;*
- (c) are subject to the exemptions provided for in Article 38(2).“*

Члан 16, став 4, Директиве прописује:

„Member States may decide to grant citizen energy communities the right to manage distribution networks in their area of operation and establish the relevant procedures, without prejudice to Chapter IV or to other rules and regulations applying to distribution system operators. If such a right is granted, Member States shall ensure that citizen energy communities:

- (a) are entitled to conclude an agreement on the operation of their network with the relevant distribution system operator or transmission system operator to which their network is connected;*
- (b) are subject to appropriate network charges at the connection points between their network and the distribution network outside the citizen energy community and that such network charges account separately for the electricity fed into the distribution network and the electricity consumed from the distribution network outside the citizen energy community in accordance with Article 59(7);*
- (c) do not discriminate or harm customers who remain connected to the distribution system.“*

Такође, тачка 47 уводног дела Директиве дефинише:

„This Directive empowers Member States to allow citizen energy communities to become distribution system operators either under the general regime or as ‘closed distribution system operators’. Once a citizen energy community is granted the status of a distribution system operator, it should be treated as, and be subject to the same obligations as, a distribution system operator. The provisions of this Directive on citizen energy communities only clarify aspects of

distribution system operation that are likely to be relevant for citizen energy communities, while other aspects of distribution system operation apply in accordance with the rules relating to distribution system operators. “

Коментар и предлог измена и допуна: С обзиром на наведено Директива овлашћује државе чланице да дозволе ЕЗГ да постану оператори дистрибутивног система или оператори затвореног дистрибутивног система и при том се прикључе и на преносни систем. ЕЗГ стиче статус оператора дистрибутивног, односно затвореног система у складу са одредбама Закона о енергетици и требало би да подлеже истим правима и обавезама као и оператор дистрибутивног, односно затвореног система.

Предлог ЗоЕ не препознаје овакво решење. Потребно је Предлогом ЗоЕ дозволити ЕЗГ и овакву могућност. Имајући у виду услове за операторе система и обавезе које тај статус са собом, описана могућност није реална за спровођење у пракси за прве ЕЗГ. Међутим, потребно је оставити могућност, јер када већи број грађана буде желео да буде део ЕЗГ, могућност да постану оператор система ће свакако бити веома пожељна и корисна по цео електроенергетски систем.

9. Закључак

Генерално посматрано Директива је транспонована у Предлог ЗоЕ чиме је отворена могућност за организовање првих ЕЗГ. Уз измене и допуне које су предложене у овом документу ЕЗГ ће бити потпуније заступљене у домаћој регулативи у односу на тренутни Предлог ЗоЕ.

У наредном периоду обавеза законодавца биће доношење Уредбе о условима испоруке и снабдевања електричном енергијом. Како би се сагледали различити модели рада и организовања ЕЗГ у циљу што лакшег функционисања ЕЗГ као и максималних користи за чланове ЕЗГ предлаже се израда студије на тему ЕЗГ у земљама Европске уније. Оваква студија би била од користи доносиоцу Уредбе који би имајући пред собом упоредно правна решења могао да исту искористи како би Уредбу ускладио са домаћим потребама и најбољим европским праксама.

10. Литература

[1] DIRECTIVE (EU) 2019/944 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 5 June 2019 on common rules for the internal market for electricity and amending Directive 2012/27/EU, доступно на: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0944> , приступљено: 04.09.2024.

[2] Предлог измена и допуна Закона о енергетици, доступно на: <https://www.mre.gov.rs/extfile/sr/6399/%D0%9F%D1%80%D0%B5%D0%B3%D0%BB%D0%B5%D0%B4%20%D0%BE%D0%B4%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B1%D0%B0%20%D0%BA%D0%BE%D1%98%D0%B5%20%D1%81%D0%B5%20%D0%BC%D0%B5%D1%9A%D0%B0%D1%98%D1%83%20%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%20%D0%B4%D0%BE%D0%BF%D1%83%D1%9A%D1%83%D1%98%D1%83.pdf> , приступљено: 04.09.2024.

[3] Закон о енергетици, доступно на: https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_energetici.html , приступљено: 04.09.2024.